

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah obsega:

- Pravilnik o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 z dne 8. 7. 2016),
- Uredbo o sistemih brezpilotnih zrakoplovov (Uradni list RS, št. 52/16 z dne 29. 7. 2016),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 32/18 z dne 11. 5. 2018),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvi Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 10/19 z dne 15. 2. 2019),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 75/19 z dne 12. 12. 2019),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 44/24 z dne 31. 5. 2024),
- Pravilnik o spremembi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 44/24 z dne 31. 5. 2024).

PRAVILNIK

O ULTRALAHKIH LETALNIH NAPRAVAH

(neuradno prečiščeno besedilo št. 6)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

(1) Ta pravilnik določa pojem ultralahkih letalnih naprav in njihovo delitev, pogoje za njihovo uporabo, vzdrževanje in izdelavo, vpis v evidenco ultralahkih letalnih naprav in plovnost ultralahkih letalnih naprav, pogoje za pooblaščenega izvajalca za izvajanje pregledov plovnosti in izdajanje dovoljenj za letenje, oznake in obvestila o omejitvah ultralahkih letalnih naprav, minimalno opremo ultralahkih letalnih naprav, pilota in drugih oseb ter pogoje za usposabljanje, izpite, dovoljenja in pooblastila pilotov ultralahkih letalnih naprav.

(2) Ta pravilnik se ne uporablja za motorna jadralna padala brez podvozja in motorne jadralne zmaje brez podvozja, za katere se uporabljajo predpisi, ki urejajo jadralne zmaje in jadralna padala.

(3) Ta pravilnik se izda ob upoštevanju postopka informiranja v skladu z [Direktivo \(EU\) 2015/1535](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov (kodificirano besedilo), (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

2. člen

(pristojni organ)

Pristojni organ za nadzor po tem pravilniku je Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija).

3. člen

(pomen izraza in delitev ultralahkih letalnih naprav)

(1) Ultralahka letalna naprava (v nadaljnjem besedilu: naprava) je zrakoplov posebne kategorije, z motornim pogonom ali brez njega, ki se v zraku krmari okoli dveh ali treh osi z odklonom krmil ali s premikom masnega središča oziroma s kombinacijo obeh in se za njegovo uporabo ne zahteva certifikacija tipa zrakoplova v skladu z mednarodnimi standardi in priporočenimi praksami Mednarodne organizacije civilnega letalstva.

(2) Naprave so lahko enosedežne ali dvosedežne, s posadko in se delijo na naslednje vrste:

1. ultralahka motorna letala,
2. ultralahki helikopterji,
3. ultralahki giroplani,
4. motorna jadralna padala s podvozjem,
5. motorni zmaji s podvozjem (motorna letala, ki se v zraku krmarijo s premikom masnega središča),
6. ultralahka jadralna letala in ultralahka motorna jadralna letala.

(3) Med naprave iz prejšnjega odstavka spadajo tudi zrakoplovi, za katere certifikat tipa ali spričevalo o plovnosti oziroma dovoljenje za letenje ni izdano na podlagi [Uredbe \(EU\)](#)

[2018/1139](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi [uredb \(ES\) št. 2111/2005](#), [\(ES\) št. 1008/2008](#), [\(EU\) št. 996/2010](#), [\(EU\) št. 376/2014](#) ter [direktiv 2014/30/EU](#) in [2014/53/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi [uredb \(ES\) št. 552/2004](#) in [\(ES\) št. 216/2008](#) Evropskega parlamenta in Sveta ter [Uredbe Sveta \(EGS\) št. 3922/91](#) (UL L št. 212 z dne 22. 8. 2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: [Uredba 1139/2018/EU](#)) in spadajo v eno od naslednjih kategorij:

1. motorna letala, ki imajo največ dva sedeža, katerih hitrost, pri kateri se poruši vzgon, ali najmanjša stalna hitrost letenja v pristajalni konfiguraciji ne presega 45 vozlov kalibrirane hitrosti (CAS) in največjo vzletno maso (MTOM), ki ne presega 600 kg za kopensko letalo ali 650 kg, kadar se uporablja kot vodno letalo, vključno s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje;
2. helikopterji, ki imajo največ dva sedeža in največjo vzletno maso (MTOM), ki ne presega 600 kg za kopenski helikopter ali 650 kg, kadar se uporablja kot vodni helikopter, vključno s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje;
3. jadralna letala in motorna jadralna letala, ki imajo največ dva sedeža in največjo vzletno maso (MTOM), ki ne presega 600 kg;
4. motorni zmaji s podvozjem, ki imajo največ dva sedeža in največjo vzletno maso (MTOM), ki ne presega:
  - 300 kg za kopenski enosed ali 315 kg, če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje, ali
  - 450 kg za kopenski dvosed ali 475 kg, če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje, ali
  - 330 kg za amfibijski ali vodni motorni zmaj enosed s podvozjem ali 345 kg če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje, ali
  - 495 kg za amfibijski ali vodni motorni zmaj dvosed s podvozjem ali 520 kg če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje, pri čemer je največja vzletna masa amfibijskega ali vodnega motornega zmaja s podvozjem, enoseda ali dvoseda, kadar se uporablja kot vodni motorni zmaj in kot kopenski motorni zmaj, pod obema ustreznima zgornjima mejama MTOM;
5. motorna jadralna padala s podvozjem, ki imajo največ dva sedeža in največjo vzletno maso (MTOM), ki ne presega:
  - 300 kg za kopenski enosed ali 315 kg, če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje, ali
  - 450 kg za kopenski dvosed ali 475 kg, če je opremljen s sistemom reševalnega padala, pritrjenim na ogrodje;
6. eno- ali dvosedežni giroplani, pri katerih največja dovoljena vzletna masa (MTOM) ne presega 600 kg;
7. vsi drugi zrakoplovi s posadko, katerih največja lastna masa, vključno z gorivom, ne presega 70 kg.

(4) Naprava do 120 kg je naprava, katere osnovna masa prazne naprave ne presega 120 kg. Kot osnovna masa prazne naprave se šteje naprava z vsemi sestavnimi deli,

ki jih je v napravo vgradil proizvajalec ali izdelovalec pri izdelavi naprave ali vgrajenimi pozneje s tehničnimi spremembami naprave, z vsemi potrebnimi tekočinami za delovanje naprave ter tudi morebitna opcjska oprema, določena ob izdelavi naprave ali pozneje s tehničnimi spremembami naprave. Opcjska oprema naprave je oprema predvidena za vgradnjo v napravo pred letenjem za posamezni namen letenja (misijo). V osnovno maso prazne naprave pa se ne štejejo osebe na krovu, gorivo, tovor v prostoru za prtljago, vgrajeno reševalno padalo do največje mase 15 kg, oprema pilota, na primer prenosne elektronske naprave in morebitni drugi prenosni pripomočki (v nadaljnjem besedilu: naprava do 120 kg).

II. POGOJI ZA UPORABO IN VZDRŽEVANJE NAPRAVE

4. člen

(uporaba naprave)

Naprava se sme uporabljati za letenje, če:

- je vpisana v evidenco naprav ali register zrakoplovov,
- izpolnjuje pogoje za varno letenje in ima veljavno dovoljenje za letenje naprave,
- ima sklenjeno predpisano zavarovanje odgovornosti,
- ima pilot oziroma oseba, ki upravlja napravo, predpisano licenco in
- izpolnjuje druge pogoje, določene s pravili letenja.

5. člen

(namen)

(1) Naprava se sme uporabljati za lastno uporabo, usposabljanje pilotov naprav, dela v zraku in uvodne lete, razen amatersko zgrajena naprava in naprava do 120 kg, ki se smeta uporabljati samo za lastno uporabo.

(2) Naprava se ne sme uporabljati za prevoz potnikov, blaga ali pošte proti plačilu ali nadomestilu ter za izvajanje specializiranih operacij oziroma dela v zraku, ki jih agencija določi kot specializirane operacije z visokim tveganjem.

5.a člen

(dela v zraku)

(1) Z napravo se sme izvajati naslednja dela v zraku:

- fotografiranje, snemanje in oglaševanje iz zraka,
- vleka jadralnih letal,
- vleka reklamnih napisov,
- raztros pepela iz zraka v morje za pogrebne namene,
- izvajanje letov za znanstveno raziskovanje,
- letalske operacije za namene pregledov/raziskav, vključno s kartografijo in nadzorom onesnaženja,
- leti na letalskih prireditvah, vključno s predstavitvenimi in tekmovalnimi leti.

(2) Dela v zraku se z napravo lahko izvajajo pod pogojem, da priročnik za letenja z napravo določa takšen namen naprave in je naprava ustrezno atestirana za določena dela v zraku, če je to potrebno, v skladu z 18. členom tega pravilnika.

(3) Za dela v zraku je treba pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje za izvajanje del v zraku za naprave, ki so vpisane v evidenco ultralahkih letalnih naprav, ki jo vodi agencija.

(4) Dela v zraku lahko izvaja pilot naprave, ki je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala razreda 2 ali višje, izdanega v skladu z [Uredbo Komisije \(EU\) št. 1178/2011](#) z dne 3. novembra 2011 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za letalsko osebje v civilnem letalstvu v skladu z [Uredbo \(ES\) št. 216/2008](#) Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 311 z dne 25. 11. 2011, str. 1), zadnjič spremenjena z [Izvedbeno uredbo Komisije \(EU\) 2019/430](#) z dne 18. marca 2019 o spremembi [Uredbe \(EU\) št. 1178/2011](#) glede izvajanja omejenih privilegijev brez nadzora pred izdajo licence pilota lahkega zrakoplova (UL L št. 75 z dne 19. 3. 2019, str. 66;), (v nadaljnjem besedilu: [Uredba 1178/2011/EU](#)).

(5) Lastnik naprave mora skleniti pogodbo o zavarovanju odgovornosti za škodo, povzročeno potnikom, prtljagi, tovoru in tretjim osebam, ki jo povzroči naprava, registrirana v Republiki Sloveniji, v letu ali na tleh, v skladu z [Uredbo \(ES\) št. 785/2004](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (UL L št. 138 z dne 30. 4. 2004, str. 1), zadnjič spremenjena z [Uredbo Komisije \(EU\) št. 285/2010](#) o spremembi [Uredbe \(ES\) št. 785/2004](#) Evropskega parlamenta in Sveta o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (UL L št. 87 z dne 7. 4. 2010, str. 19; v nadaljnjem besedilu: [Uredba 785/2004/ES](#)), in zakonom, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu.

(6) Na krovu naprave ni dovoljeno prevažati nevarnih snovi.

(7) Agencija določi natančnejše zahteve, način in postopek izvajanja posamezne vrste del v zraku.

5.b člen

(uvodni leti)

(1) Naprava se sme uporabljati za izvajanje uvodnih letov, ki pomenijo vsak let za plačilo ali drugo protivrednost, ki vključuje kratko zračno potovanje, ki ga ponuja organizacija za šolanje letenja z namenom, da bi pritegnila nove udeležence. Uvodni leti se opravljajo pod naslednjimi pogoji:

- let se začne in konča na istem letališču ali vzletišču za motorna letala, helikopterje, giropplane, jadralna letala in motorne zmaje;
- leti se izvajajo podnevi v skladu s pravili vizualnega letenja (VFR) v vizualnih meteoroloških pogojih (VMC);
- lete nadzoruje imenovana oseba, odgovorna za njihovo varnost;
- let izvede učitelj letenja z napravo, ki ima veljavno pooblastilo učitelja letenja iz 40. in 41. a člena tega pravilnika in izpolnjuje pogoje za izvajanje privilegijev iz dovoljenja pilota naprave, določene v 47. členu tega pravilnika;
- da je lastnik naprave oziroma operator sklenil pogodbo o zavarovanju odgovornosti za škodo, povzročeno potnikom, prtljagi, tovoru in tretjim osebam, ki jo povzroči naprava, registrirana v Republiki Sloveniji, v letu ali na tleh, v skladu z [Uredbo 785/2004/ES](#);
- leti se opravljajo kot postranska dejavnost, ki je omejena na 20 odstotkov celotne aktivnosti organizacije za šolanje letenja ali druge registrirane letalske šole, pri čemer 20 odstotkov celotne aktivnosti v tekočem letu pomeni 20 odstotkov glede na število ur naleta v letalski šoli v preteklem letu. Uvodne lete organizacija za šolanje letenja ali druga registrirana letalska šola ne sme izvajati kot svojo glavno dejavnost in z izvajanjem teh letov ne sme ustvarjati dobička;
- pilot naprave je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala razreda 2 ali višje, izdanega v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#);
- na krovu naprave ni dovoljeno prevažati nevarnih snovi;
- da se leti izvajajo v skladu s operativno tehničnimi zahtevami, ki jih določi agencija.

(2) Za izvajanje uvodnih letov je treba pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje za izvajanje uvodnih letov za naprave, ki so vpisane v evidenco ultralahkih letalnih naprav, ki jo vodi agencija.

6. člen

(letališča in vzletišča)

Naprave vzletajo in pristajajo na letališčih in vzletiščih, ki so primerna za posamezno vrsto naprave v skladu z navodili za uporabo letališča oziroma vzletišča.

7. člen

(pravila letenja, hrup, omejitve)

(1) Naprava leti v zračnem prostoru Republike Slovenije v skladu s pravili letenja.

(2) Naprava leti po pravilih vizualnega letenja (VFR). Nočni leti VFR niso dovoljeni.

(3) Pilot naprave začne let samo, če je na napravi:

a) zadostna količina goriva ali energije in olja za let na varni višini letenja ob upoštevanju meteoroloških razmer, kakršnega koli elementa, ki vpliva na zmogljivost naprave, morebitnih zamud, ki se pričakujejo med letom, in morebitnih izrednih razmer, za katere se lahko razumno pričakuje, da bodo vplivale na let, in

b) končna rezerva goriva ali energije:

– za let do letališča ali vzletišča predvidenega pristanka in nato najmanj še za 30 minut letenja na varni potovalni višini,

– za letenje po šolskem krogu ob stalni vidljivosti letališča ali vzletišča najmanj še za 10 minut letenja.

(4) Pilot naprave redno preverja načrtovane rezerve goriva ali energije in ali količina preostalega uporabnega goriva ali energije na letu ni manjša od količine goriva ali energije, ki se zahteva za nadaljevanje leta do vremensko sprejemljivega letališča ali vzletišča ali območja delovanja.

(5) Naprava lahko leti v nekontroliranem zračnem prostoru razredov G in E, ob upoštevanju omejitev letenja v zračnem prostoru in zahtev glede opremljenosti.

(6) Glede hrupa, ki ga povzroča motorna naprava iz drugega odstavka 3. člena tega pravilnika, uporaba mednarodnih standardov in priporočenih praks Mednarodne organizacije civilnega letalstva navedenih v dokumentu Annex 16 to the Convention on International Civil Aviation, Environmental Protection, Volume I, Aircraft Noise, Seventh Edition, July 2014 (v nadaljnjem besedilu: Annex 16, Volume I) ustvarja domnevo skladnosti z zahtevami tega pravilnika, pri čemer se:

- za ultralahka motorna letala za uporabo kot kopenska letala, ultralahka motorna jadralna letala, motorna jadralna padala s podvozjem in motorne zmaje s podvozjem, upošteva meritve, opredeljene v poglavju številka 10 dokumenta Annex 16, Volume I, z mejnimi vrednostmi emisij hrupa, kot so opredeljene v točki 10.4.b dokumenta Annex 16, Volume I;
- za ultralahka motorna letala za uporabo kot vodna letala in ultralahke giroplane, upošteva meritve, opredeljene v poglavju številka 10 dokumenta Annex 16, Volume I, z mejnimi vrednostmi emisij hrupa, kot so opredeljene v točki 10.4.a dokumenta Annex 16, Volume I;

- za ultralahke helikopterje upošteva meritve, opredeljene v poglavju številka 11 dokumenta Annex 16, Volume I, z mejnimi vrednostmi emisij hrupa, kot so opredeljene v točki 11.4.2. dokumenta Annex 16, Volume I.

(7) Raven emisije hrupa je treba ugotavljati v naslednjih primerih:

- v postopku atestiranja naprave ali
- v postopku odobritve spremembe naprave, ki lahko vpliva na raven emisije hrupa ali
- v postopku ugotavljanja, če naprava, ki je bila izdelana v tujini izpolnjuje tehnične zahteve, ki veljajo v Republiki Sloveniji.

(8) Pilot mora let načrtovati tako, da v primeru odpovedi motorja lahko varno pristane. Letalne in pristajalne lastnosti ultralahkih letalnih naprav so projektirane na način, da je tista odpoved motorja, ki ima za posledico delno ali popolno izgubo moči motorja, sprejemljivo varnostno tveganje. Takšna odpoved je pričakovan dogodek, katerega se mora predvidevati pri načrtovanju letenja.

8. člen

(letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru)

(1) Letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru je prepovedano, razen v primerih iz drugega, tretjega in petega odstavka tega člena.

(2) Pristojna služba za vodenje zračnega prometa lahko izjemoma dovoli letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru, če so podane okoliščine, ki štejejo za izredne dogodke med letenjem zrakoplova v skladu s predpisi, ki urejajo pravila o letenju zrakoplovov.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena je letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru dovoljeno, če gre za let:

1. na letalski prireditvi, in sicer pod pogojem, da je naprava opremljena z ustrezno radijsko postajo;
2. v CTR letališča, na katerem je letenje z napravami urejeno z odobrenim načinom in pogoji za varno letenje, če je pristajalna hitrost naprave najmanj 38 vozlov in pod pogojem, da je naprava opremljena z ustrezno radijsko postajo in radarskim odzivnikom, pilot pa poseduje pooblastilo za letenje v kontroliranem zračnem prostoru ali licenco zasebnega oziroma športnega pilota (LAPL oziroma PPL) ali licenco višje kategorije, izdano v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#); radarski odzivnik ni potreben za letenje v coni letališča, če je to predvideno v odobrenih postopkih za varno vzletanje in pristajanje na določenem letališču;
3. v drugih delih kontroliranega zračnega prostora, če potovalna hitrost naprave presega 76 vozlov in pod pogojem, da je naprava opremljena z ustrezno radijsko postajo in radarskim odzivnikom, če se odzivnik zahteva glede na razred zračnega prostora, pilot pa poseduje pooblastilo za letenje v kontroliranem zračnem prostoru ali licenco zasebnega oziroma

športnega pilota (LAPL oziroma PPL) ali licenco višje kategorije, izdano v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#).

(4) Če pogoji iz prejšnjega odstavka glede potovalne hitrosti, opremljenosti z radijsko postajo ter radarskim odzivnikom niso izpolnjeni, izvajalec služb zračnega prometa zavrne načrt leta. Izvajalec služb zračnega prometa zavrne načrt leta tudi, če prometni pogoji, pretok zračnega prometa ali obveznosti v zvezi nadzorom zračnega prostora Republike Slovenije in zunanje meje Evropske unije ne omogočajo varne izvedbe leta z napravo ali katerega koli drugega zrakoplova.

(5) Pred izvedbo leta v kontroliranem zračnem prostoru mora pilot naprave pristojni navigacijski službi zračnega prometa predložiti načrt leta. Izvajalec navigacijske službe zračnega prometa načrt leta zavrne in let z napravo v kontroliranem zračnem prostoru prepove, če prometne okoliščine v zračnem prostoru nameravanega leta ne zagotavljajo varne izvedbe leta.

(6) Ne glede na določbe tega člena je šolanje pilotov naprav v kontroliranem zračnem prostoru dovoljeno, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- učitelj letenja z napravo ima pooblastilo za letenje v kontroliranem zračnem prostoru oziroma ima najmanj licenco zasebnega oziroma športnega pilota (LAPL oziroma PPL), izdano v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#), s pooblastilom za vrsto naprave,
- naprava izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka tega člena,
- pristojni izvajalec služb zračnega prometa ni zavrnil načrta leta.

9. člen

(ozemeljska veljavnost dovoljenja za letenje naprave in mednarodni leti)

(1) Dovoljenje za letenje naprave, izdano v skladu s 24. členom tega pravilnika, velja samo za letenje v Republiki Sloveniji.

(2) Za letenje z napravo v drugo državo je treba pridobiti dovoljenje oziroma soglasje pristojnih organov države, kamor je naprava namenjena, in vsake države, ki jo namerava preleteti.

(3) Mednarodni let naprave se izvede tako, da se vzlet in pristonek izvedeta le z letališča oziroma na letališče, ki je odprto za mednarodni zračni promet, in v skladu z določbami prejšnjega člena, če se let izvede v kontroliranem zračnem prostoru. Vstop v zračni prostor druge države se opravi v skladu z zahtevami države vstopa, če z mednarodno pogodbo ali dogovorom med pristojnimi navigacijskimi službami zračnega prometa zadevnih držav ni drugače določeno.

(4) Ne glede na določbe tega člena se lahko let naprave znotraj schengenskih meja začne ali konča na vsakem letališču, ki je namenjeno notranjim letom, če so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena.

10. člen

(letenje tujih naprav)

Tuja naprava lahko leti v slovenskem zračnem prostoru na podlagi načrta leta, v katerega se med opombe napiše kratica UL (ang. ultralight), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. tuja naprava ima dovoljenje za letenje naprave v smislu 24. člena tega pravilnika oziroma drug ustrezen dokument, ki ga je za letenje naprave v drugi državi izdal pristojni organ te države;
2. pilot tuje naprave ima veljavno dovoljenje pilota za to vrsto naprave in zračni prostor, v katerem namerava leteti, ki ga je izdal pristojni organ države registracije zrakoplova ali ustrezen dokument, s katerim je pristojni organ države registracije zrakoplova priznal dovoljenje pilota naprave, izdano v skladu s tem pravilnikom, ter izpolnjuje zdravstvene pogoje za izvajanje privilegijev tega dovoljenja;
3. tuja naprava ima potrdilo o sklenjenih obveznih zavarovanjih, ki velja za območje Republike Slovenije;
4. tuja naprava izpolnjuje pogoje glede jakosti hrupa iz tretjega odstavka 7. člena tega pravilnika;
5. tuja naprava ima dovoljenje za delo radijske postaje, če je vgrajena v napravo;
6. tuja naprava in pilot izpolnjujeta pogoje iz 31. do 35. člena tega pravilnika;
7. tuje dovoljenje pilota naprave mora vsebovati privilegij za radiotelefonijo in jezikovno pooblastilo v angleškem ali slovenskem jeziku.

III. IZDELAVA NAPRAV

11. člen

(vrste izdelave naprav)

Naprave se lahko gradijo amatersko oziroma se proizvajajo serijsko.

12. člen

(amaterska gradnja naprave)

Amatersko zgrajen zrakoplov je zrakoplov, ki ga je vsaj v 51-odstotnem deležu zgradil ljubitelj ali nepridobitno združenje ljubiteljev za svoje namene in brez komercialnih ciljev.

13. člen

(uporaba predpisov o amaterski gradnji zrakoplovov)

Za amatersko gradnjo naprav se uporabljajo predpisi, ki urejajo amatersko gradnjo zrakoplovov.

14. člen

(serijska proizvodnja naprav)

(1) Serijska proizvodnja naprav je izdelava naprav, njihovih sklopov, delov ali opreme pri pooblaščenem proizvajalcu, ki temelji na atestu tipa naprave.

(2) Serijska proizvodnja naprav brez atesta tipa naprave iz 15. člena tega pravilnika ni dovoljena.

(3) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

15. člen

(atest tipa naprave)

(1) Atest tipa naprave je dokument, s katerim se potrjuje, da tip naprave ustreza zahtevam iz 16. in 17. člena tega pravilnika.

(2) Atestiranje je postopek, s katerim se ugotovi, ali tip naprave ustreza zahtevam iz 16. in 17. člena tega pravilnika in določbam priložnika za letenje in vzdrževanje naprave, kar se ugotovi s preizkušanjem.

(3) Preizkušanje iz prejšnjega odstavka sme opravljati oseba, ki je pridobila pooblastilo, ki ga izda agencija, s katerim dokazuje, da izpolnjuje pogoje glede prostorov, opremljenosti s tehničnimi sredstvi za delo, osebja in operativno-tehničnih postopkov za

izvajanje atestiranja, kar opredeli v organizacijskem priročniku. Preizkušanje se opravlja pod nadzorom pooblaščenega uradne osebe agencije.

(4) Glede izpolnjevanja pogojev iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo predpisi iz tretjega odstavka 19. člena tega pravilnika.

(5) Po uspešno opravljenem atestiranju se izda atest tipa naprave na podlagi:

1. tehnične dokumentacije o proizvodnji naprave,
2. izračunov in poročil o preizkusih naprave,
3. priročnika za letenje in vzdrževanje naprave ter
4. poročila o opravljenem preizkušanju.

(6) Atest tipa naprave vsebuje najmanj te podatke: ime in številko atesta tipa naprave, firmo oziroma ime in priimek ter naslov nosilca atesta tipa naprave, tip, model, vrsto, kategorijo in namen uporabe zrakoplova, seznam tehničnih podatkov atesta tipa naprave, pristojni organ izdaje, podpis uradne osebe, pečat ali žig agencije, veljavnost, datum začetne izdaje in datum izdaje.

(7) Agencija ob prejemu zahtevka za spremembo atesta tipa naprave pred izdajo spremembe preveri skladnost atesta z veljavnimi zahtevami. Ko se pristojni organ prepriča, da so izpolnjene veljavne zahteve, izda spremembo atesta tipa naprave.

(8) V primeru spremembe nosilca atesta tipa naprave agencija izvede prenos atesta tipa naprave na novega nosilca ob predložitvi dokazila o prenosu lastništva atesta tipa naprave in dokumentacije iz petega odstavka tega člena.

(9) Za naprave do 120 kg atest tipa naprave ni potreben. Proizvajalec ali izdelovalec pred dobavo kupcu pri organizaciji za ugotavljanje skladnosti, akreditirani v skladu z [Uredbo \(ES\) št. 765/2008](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o zahtevah za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi [Uredbe Sveta \(EGS\) št. 339/93](#) (UL L št. 218 z dne 13. 8. 2008, str. 30), zadnjič spremenjeno z [Uredbo \(EU\) 2019/1020](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi [Direktive 2004/42/ES](#) in [uredb \(ES\) št. 765/2008](#) in [\(EU\) št. 305/2011](#) (UL L št. 169 z dne 25. 6. 2019, str. 1), preveri, ali je tip naprave skladen z veljavnimi nacionalnimi tehničnimi zahtevami (certifikacijskimi specifikacijami) glede plovnosti in hrupa.

(10) Nacionalno potrdilo o odobritvi tipa naprave do 120 kg, ki ga izda država članica Evropske unije ali država pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, je neposredno veljavno in nadomesti preverjanje skladnosti naprave pri organizaciji za ugotavljanje skladnosti iz prejšnjega odstavka.

(tehnična dokumentacija o proizvodnji tipa naprave)

(1) Tehnična dokumentacija o proizvodnji tipa naprave iz prejšnjega člena mora zajemati:

1. risbo naprave v treh projekcijah, sestavnice glavnih sklopov in posebno zapletenih sklopov ter risbe detajlov, po katerih je mogoče izdelati napravo,
2. seznam materiala, polizdelkov in izdelkov, iz katerih se izdeluje naprava,
3. aerodinamični izračun naprave z izračunom stabilnosti in krmarljivosti,
4. statični izračun naprave z rezultati preizkušanja trdnosti naprave,
5. izračun mas vseh delov naprave, koristnega tovora, goriva in maziva, mase pilota ter izračun lege masnega središča in največje vzletne mase naprave,
6. opis tehnoloških postopkov pri proizvodnji.

(2) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

17. člen

(izračuni in preizkušanja tipa naprave)

(1) Izračuni in preizkušanja naprave iz 15. in 16. člena tega pravilnika se določijo z odobrenimi tehničnimi zahtevami za izdelavo posamezne vrste naprave, ki jih na predlog proizvajalca predhodno odobri agencija.

(2) Preizkušanje tipa naprave se opravi po programu preizkušanja na zemlji in v zraku, ki ga na predlog proizvajalca predhodno odobri agencija. Preizkušanje ne sme biti krajše od 30 ur letenja, obsega najmanj 60 vzletov in pristankov in mora vsebovati najmanj:

- dviganje na višino do zgornje meje zmogljivosti naprave,
- lete, ki ustrezajo največji avtonomiji leta, skrajšani za 20 minut,
- lete z največjo in najmanjšo hitrostjo za določene konfiguracije letala (npr. lega podvozja, zakrilc ipd.),
- lete v pogojih mejnih leg središča težišča letala,
- lete z največjo vzletno maso.

(4) Preizkušanje tipa naprave v zraku sme opravljati testni pilot naprave. O preizkušanju proizvajalec vodi dnevnik, vsak preizkus pa posebej dokumentira.

(5) Po opravljenem preizkušanju na zemlji in opravljenih preizkusnih letih pooblaščen uradna oseba agencije napiše poročilo o sposobnosti naprave v skladu z zahtevami atesta določenega tipa naprave.

(6) Na podlagi poročila o preizkusih iz prejšnjega odstavka proizvajalec izdelava priročnik za letenje in vzdrževanje tipa naprave.

(7) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg, pri katerih se ustreznost priročnika za letenje in vzdrževanje potrdi v sklopu preverjanja, ali je tip naprave v skladu z veljavnimi plovnostnimi zahtevami, kot je opredeljeno v devetem odstavku 15. člena tega pravilnika.

18. člen

(priročnik)

Priročnik naprave mora vsebovati podatke in navodila o:

1. namenu,
2. masi,
3. območju dovoljenega premikanja masnega središča,
4. sposobnostih,
5. stabilnosti in krmarljivosti,
6. omejitvah uporabe,
7. vzdrževanju,
8. pogonu in njegovem vzdrževanju (ne velja za ultralahka jadralna letala) in
9. predpoletnem pregledu, sestavljanju, razstavljanju in skladiščenju naprave.

18.a člen

(vzdrževanje)

(1) Za vzdrževanje naprave je odgovoren lastnik.

(2) Lastnik se šteje kot kvalificirana oseba za izvedbo vzdrževanja svoje naprave.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek, se kot kvalificirana oseba za izvedbo vzdrževanja naprave šteje tudi:

- oseba, za katero lastnik oceni, da ima potrebno znanje in izkušnje za izvedbo predpisanega vzdrževanja svoje naprave, kar lastnik opredeli s pisnim pooblastilom,
- proizvajalec naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa naprave,
- licencirano letalsko tehnično osebje z ratingom primerljivega tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplovov. V primeru, da licencirano letalsko tehnično osebje dvomi o primerljivosti tipa zrakoplovov ali skupine tipov zrakoplovov, o tem odloči agencija,
- vzdrževalna organizacija, ki je s strani pristojnih letalskih organov potrjena za vzdrževanje primerljivega tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplovov. V primeru, da vzdrževalna organizacija dvomi o primerljivosti tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplovov, o tem odloči agencija,
- v primeru motornih zmajev s podvozjem, katerih proizvajalci niso več aktivni ali od njih pooblaščen osebe za vzdrževanje v Republiki Sloveniji niso več aktivne:
  - a) izvedenec za motorne zmaje s podvozjem, ki je fizična oseba z izkušnjami iz načrtovanja, izdelave, vzdrževanja in preizkušanja motornih zmajev s podvozjem, ki jo na predlog Letalske zveze Slovenije imenuje agencija ali
  - b) fizična oseba, z najmanj pet letnimi izkušnjami vzdrževanja motornih zmajev s podvozjem, ki jo za vzdrževanje motornih zmajev s podvozjem pooblasti agencija po uspešno opravljenem praktičnem preizkusu znanja pred komisijo, ki jo sestavljajo izvedenec za motorne zmaje s podvozjem iz prejšnje točke, letalski nadzornik agencije in predstavnik Letalske zveze Slovenije.

(4) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove motorja naprave se šteje tudi proizvajalec motorja naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa motorja.

(5) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove propelerja naprave se šteje tudi proizvajalec propelerja naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa propelerja.

(6) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove komponente naprave se šteje tudi proizvajalec komponente naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa komponente.

(7) Za predpoletni pregled je odgovoren pilot naprave. Pilot naprave se šteje kot kvalificirana oseba za izvedbo predpoletnega pregleda.

(8) Za naprave so obvezni samo letni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje naprave, ter v njem predpisane zamenjave komponent z zavrženjem po preteku opredeljene dobe obratovanja, ostali vzdrževalni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje naprave so priporočeni. Letni pregled naprave se šteje po priročniku za letenje in vzdrževanje predpisan vzdrževalni pregled v obsegu vsaj vzdrževalnega pregleda po 100 urah letenja od predhodnega enakovrednega vzdrževalnega pregleda oziroma od izdelave naprave.

Če tak pregled v priročniku za letenje in vzdrževanje ni določen, ga določi agencija. Letni pregled naprave je treba izvesti najmanj enkrat letno.

(9) Če se priporočil priročnika za letenje in vzdrževanje naprave glede priporočenega vzdrževanja ne upošteva, to ne vpliva na veljavnost dovoljenja za letenje, se pa šteje, da lastnik oziroma pilot, če ni hkrati lastnik, sprejema dejstvo, da se lahko pojavi povečano tveganje odpovedi naprave, motorja ali komponente.

(10) Za letenje v kontroliranem zračnem prostoru so obvezni tudi predpisani redni kontrolni pregledi navigacijske in komunikacijske opreme naprave s strani licenciranega letalsko tehničnega osebja ustrezno usposobljenega za izvajanje tovrstnih kontrolnih pregledov.

(11) Lastnik mora v Poročilu o tehničnem pregledu naprave natančno navesti, v kakšnem obsegu izvaja predpisano vzdrževanje naprave in to potrditi s svojim podpisom. Obliko in vsebino Poročila o tehničnem pregledu naprave določi agencija.

(12) Lastnik naprave mora zagotoviti redno vodenje knjige zrakoplova, ki jo izda agencija. Za rednost vodenja knjige zrakoplova in točnost podatkov je odgovoren lastnik naprave. Knjigo zrakoplova mora lastnik naprave hraniti kot trajno dokumentacijo.

(13) Na napravi se lahko izvajajo standardne spremembe in standardna popravila, za katere se smiselno uporablja predpise in tehnične zahteve o standardnih spremembah in standardnih popravilih. Ostale spremembe in popravila na napravi se klasificira po predpisih, ki opredeljujejo klasifikacijo sprememb in popravil, izvajajo pa se lahko samo, če je zanje izdelana tehnična dokumentacija iz 16. člena tega pravilnika, ki jo odobri agencija.

(14) Ne glede na drugi odstavek in prvo alinejo tretjega odstavka tega člena sme vzdrževanje naprave, ki se uporablja za usposabljanje, dela v zraku in izvajanje uvodnih letov, opravljati le oseba iz druge, tretje, četrte ali pete alineje tretjega odstavka tega člena.

(15) Določbe osmega, enajstega, dvanajstega, trinajstega in štirinajstega odstavka tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

19. člen

(dovoljenje za proizvodnjo)

(1) Pred začetkom proizvodnje določenega tipa naprave mora proizvajalec za vsak določen tip naprave pridobiti dovoljenje za proizvodnjo, ki ga izda agencija.

(2) Dovoljenje za proizvodnjo določenega tipa naprave se izda, če vlagatelj poleg splošnih pogojev, predpisanih za opravljanje take dejavnosti, izpolnjuje tudi posebne pogoje glede prostorov, osebja, operativno-tehničnih postopkov, opreme in organiziranosti sistema nadzora kakovosti, kar opredeli v organizacijskem priročniku proizvajalca, ki ga odobri agencija.

(3) Glede izpolnjevanja pogojev iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo predpisi, ki urejajo posebne pogoje za gradnjo in spremembe na zrakoplovu, motorju, propelerju, padalu in opremi zrakoplova, načinu izdelave tehnično-tehnološke dokumentacije in tehničnem nadzoru gradnje.

(4) Vlogi za izdajo dovoljenja za proizvodnjo določenega tipa naprave mora vlagatelj priložiti:

1. atest tipa naprave, ki ga želi proizvajati, s pripadajočo tehnično dokumentacijo iz 1. točke petega odstavka 15. člena tega pravilnika in
2. podatke ter dokumentacijo glede izpolnjevanja pogojev iz drugega odstavka tega člena.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

20. člen

(nadzor kakovosti proizvodnje naprav)

(1) Proizvajalec naprav mora zagotoviti nadzor kakovosti proizvodnje, ki jo izvaja nadzornik gradnje v skladu z organizacijskim priročnikom proizvajalca. Nadzornik gradnje mora imeti ustrezno izobrazbo in potrebne izkušnje, ki so primerne glede na zahtevnost proizvodnje.

(2) Vsaka naprava mora biti po končani izdelavi preizkušena na zemlji in v zraku. Preizkušanje, ki se dokumentira, se mora opraviti po programu preizkušanja serijsko izdelane naprave, ki ga na predlog proizvajalca odobri agencija.

(3) Preizkušanje naprave v zraku lahko opravi pilot, ki ima najmanj 200 ur samostojnega letenja na vrsti naprave, ki se preizkuša in je seznanjen s tehnikami preizkušanja, tipom naprave, priročnikom za letenje in programom preizkušanja ter namenom preskusnega leta. Izpolnjevanje pogojev dokumentira proizvajalec. Pilotu, ki preizkuša naprave v zraku, se prizna 100 ur naleta, če ima vsaj 100 ur samostojnega naleta kot pilot licence, pridobljene na podlagi [Uredbe 1178/2011/EU](#).

(4) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

21. člen

(potrdilo proizvajalca naprave o ustreznosti naprave)

(1) Po uspešno opravljenem preizkušanju naprave proizvajalec za vsako napravo izda potrdilo proizvajalca o ustreznosti naprave, s katerim potrjuje, da je naprava sposobna za varno letenje.

(2) Potrdilo proizvajalca iz prejšnjega odstavka se izda na obrazcu ULN-01, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.

(3) Potrdilu iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec priložiti:

1. poročilo o preizkušanju naprave po programu preizkušanja,
2. poročilo o tehtanju in legi masnega središča naprave,
3. poročilo o kontroli geometrije naprave in
4. seznam standardne in dodatne opreme naprave.

(4) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg, za katere mora proizvajalec ali izdelovalec izdati izjavo o varnosti za uporabo, ki jo proizvajalec poda na podlagi pridobljene izjave o skladnosti iz devetega odstavka 15. člena tega pravilnika. Za naprave do 120 kg, za katere je nacionalno potrdilo o odobritvi tipa naprave izdala država članica Evropske unije ali država pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ali če gre za amatersko izdelano napravo, se uporabljajo določbe prvega in tretjega odstavka tega člena.

22. člen

(stroški postopka atestiranja tipa naprave)

Stroške postopka atestiranja tipa naprave nosi vlagatelj.

IV. VPIS V EVIDENCO IN SPOSOBNOST NAPRAVE ZA LETENJE

23. člen

(vpis naprave v evidenco)

(1) V Evidenco naprav Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: evidenca naprav) se vpiše naprava, ki ima slovenski ali tuji atest za določen tip naprave ali drug ustrezen dokument, ki se lahko prizna v skladu s tem členom.

(2) Naprava, ki je bila izdelana v tujini, se na vlogo lastnika naprave vpiše v evidenco naprav. Vloga mora vsebovati:

- dokazilo o lastništvu naprave,
- atest za tip naprave,

- priročnik za letenje in vzdrževanje naprave,
- dokumentacijo, iz katere je razvidno, po katerih tehničnih zahtevah za izdelavo je naprava izdelana,
- potrdilo proizvajalca o ustreznosti naprave ali dokument, enakovreden potrdilu iz drugega odstavka 21. člena tega pravilnika, in
- v primeru rabljene naprave dokazilo o načinu vzdrževanja naprave za zadnja tri leta.

(3) Vpis naprave iz prejšnjega odstavka v evidenco naprav se zavrne, če naprava ne izpolnjuje tehničnih zahtev, ki veljajo v Republiki Sloveniji, ali če nista izkazana lastništvo in ustreznost atesta za tip naprave ali če priročnik za letenje in vzdrževanje naprave nima potrebnih vsebin in zahtev za njegovo varno uporabo in letenje ali če iz predloženega dokazila o načinu vzdrževanja izhaja, da rabljena naprava ni bila vzdrževana.

(4) Če v Republiki Sloveniji še niso določene tehnične zahteve (certifikacijske specifikacije) za izdelavo naprave ali opremo naprave, za katero predlagatelj zahteva vpis v evidenco naprav, mora vlagatelj vlogi za vpis naprave v evidenco naprav priložiti tudi tehnične zahteve (certifikacijske specifikacije) za izdelavo naprave in seznam opreme naprave.

(5) Atest za tip naprave oziroma drug ustrezen dokument za določen tip naprave, ki ga je izdala druga država oziroma pooblaščen organ te države, se prizna na podlagi ustrezne tehnične dokumentacije (certifikacijskih specifikacij) in poročila o preizkusih v zraku, če naprava izpolnjuje najmanj zahteve slovenskih predpisov oziroma zahteve slovenskim predpisom enakovrednih tujih predpisov. Vlogi za vpis naprave v evidenco naprav morajo biti priložena dokazila o izpolnjevanju enakovrednih zahtev druge tuje države, ki jih je na podlagi izvedene primerjave posameznih postavk tehničnih zahtev (certifikacijskih specifikacij) v obliki, ki jo določi agencija, potrdil letalski strokovnjak, imenovan v skladu s predpisom, ki ureja izdelovanje eksperimentalnih zrakoplovov. Izvedba primerjave ni potrebna, če jo agencija že ima.

(6) V primeru spremembe lastništva naprave sta obvezna pregled naprave in posodobitev podatkov z evidentiranjem prenosa lastništva v knjigi zrakoplova, ki ga opravi lastnik naprave oziroma oseba, ki jo za to pooblasti lastnik naprave. O opravljenem pregledu in točnosti podatkov v knjigi zrakoplova mora prejšnji lastnik novemu lastniku naprave podati pisno izjavo.

(7) Vpis tuje amatersko grajene naprave v evidenco naprav ni dovoljen.

(8) Razen prve alineje drugega odstavka tega člena se določbe tega člena ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

24. člen

(plovnost naprave in dovoljenje za letenje naprave)

(1) Plovnost naprave pomeni sposobnost naprave za letenje, ki jo ugotavlja agencija oziroma drug pooblaščen izvajalec.

(2) Na zahtevo lastnika ali uporabnika naprave agencija izda dovoljenje za letenje naprave, za katero se v skladu s 24., 25. in 26. členom tega pravilnika ugotovi, da izpolnjuje pogoje za varno letenje.

(3) Vlogi za izdajo dovoljenja iz prejšnjega odstavka vlagatelj priloži:

1. poročilo komisije, izdelano v skladu s predpisi, ki urejajo amatersko gradnjo zrakoplovov, oziroma atest tipa naprave, če gre za serijsko proizvodnjo naprav,
2. priročnik za letenje in vzdrževanje naprave,
3. potrdilo, iz katerega izhaja, da hrup naprave ne presega omejitev, določenih v tem pravilniku (ne velja za naprave brez motorja),
4. dovoljenje za delo radijske postaje, če je vgrajena v napravo, in
5. potrdilo proizvajalca o ustreznosti naprave.

(4) Dovoljenje za letenje naprave je spričevalo o sposobnosti naprave za varno letenje in dokaz o vpisu v evidenco naprav.

(5) Dovoljenje za letenje naprave se izda na obrazcu ULN-02, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.

(6) Dovoljenje za letenje naprave mora biti med letom v napravi oziroma na njej oziroma ga mora imeti pilot naprave pri sebi.

(7) Potrdilo iz 3. točke tretjega odstavka tega člena izda oseba, ki ima naprave za opravljanje meritev hrupa, kvalificirano osebje in opredeljene postopke za izvajanje meritev. Kot potrdilo iz 3. točke tretjega odstavka tega člena se šteje tudi meritev, ki jo opravi proizvajalec naprave, ali meritev, ki je bila opravljena v tuji državi.

(8) Ne glede na prvi odstavek in 5. točko tretjega odstavka tega člena se za serijsko proizvedene naprave do 120 kg, med katere se ne štejejo naprave, za katere je država članica Evropske unije ali država pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru izdala nacionalno potrdilo o odobritvi tipa naprave, ali če gre za amatersko izdelano napravo, dovoljenje za letenje naprave izda na podlagi vloge lastnika ali uporabnika, ki ji priloži:

1. kopijo izjave proizvajalca ali izdelovalca o varnosti za uporabo, ki jo proizvajalec poda na podlagi pridobljene izjave o skladnosti iz devetega odstavka 15. člena tega pravilnika, v primeru rabljene naprave pa še izjavo lastnika oziroma uporabnika, da je naprava brezhibna,
2. fotografijo naprave, ki ni starejša od 15 dni od dneva podaje vloge, iz katere mora biti vidna namestitvev oznake državne pripadnosti in registrske oznake,

3. kopijo priročnika za letenje in vzdrževanje naprave, ki ga je izdal proizvajalec ali izdelovalec,
4. potrdilo, iz katerega izhaja, da hrup naprave ne presega omejitev, določenih v tem pravilniku (ne velja za naprave brez motorja),
5. dovoljenje za radijsko postajo, če je vgrajena v napravo.

(9) Za naprave do 120 kg, za katere je država članica Evropske unije ali država pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru izdala nacionalno potrdilo o odobritvi tipa naprave, ali za amatersko izdelane naprave se uporabljajo prvi do sedmi odstavek tega člena.

25. člen

(ugotavljanje plovnosti naprave)

(1) Plovnost naprave se ugotavlja s:

1. pregledom naprave in njene dokumentacije,
2. preizkusom naprave na zemlji in
3. preizkusom naprave v zraku.

(2) S pregledom naprave se ugotovi, ali naprava ustreza atestu tipa naprave. S pregledom dokumentacije naprave se ugotovi, ali se je letenje in vzdrževanje naprave izvajalo v skladu s priročnikom o letenju in vzdrževanju naprave. Pregled obsega tudi nadzor izvedbe plovnostno-tehničnih zahtev.

(3) S preizkusom na zemlji se ugotovi delovanje vseh sistemov naprave in delovanje motorja na vseh delovnih področjih njegovega delovanja. Delovanje sistemov naprave se ugotavlja po priročniku o letenju in vzdrževanju naprave, delovanje motorja pa po programu proizvajalca motorja.

(4) Preizkus naprave v zraku je preizkus naprave v okviru omejitev, določenih v priročniku o letenju in vzdrževanju naprave. Preizkus naprave v zraku opravi pilot naprave, ki ima najmanj 100 ur samostojnega letenja na ustrezni vrsti naprave.

(5) Za ugotavljanje plovnosti naprave se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo postopek in način ugotavljanja plovnosti zrakoplovov, če niso v nasprotju z določbami tega pravilnika.

(6) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

26. člen

(veljavnost dovoljenja za letenje naprave)

(1) Dovoljenje za letenje naprave velja 24 mesecev in se lahko podaljša v skladu s prejšnjim členom.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se za naprave do 120 kg dovoljenje za letenje naprave po preteku 24 mesecev podaljša na podlagi vloge lastnika ali uporabnika ob predložitvi lastne izjave, da je naprava brezhibna, brez ugotavljanja plovnosti naprave v skladu s prejšnjim členom.

27. člen

(pooblaščen izvajalec)

(1) Pooblaščen izvajalec mora imeti za pridobitev pooblastila za opravljanje pregledov plovnosti ustrezne prostore in tehnično opremo ter organizacijski priročnik, ki ga pred izdajo pooblastila odobri agencija.

(2) Organizacijski priročnik iz prejšnjega odstavka mora:

1. izkazati strokovno usposobljenost osebja v skladu z 28. členom tega pravilnika ter način vzdrževanja njihove usposobljenosti, imeti mora vzpostavljen sistem pooblaščenja takega osebja in razvite postopke za ugotavljanje kompetenc ter dokazovati ustrezno vodenje in kontrolo teh postopkov znotraj svoje organizacijske strukture. Postopki, ki jih odobri agencija, morajo jasno določati omejitve, znotraj katerih se osebju izdajajo pooblastila;
2. imeti vzpostavljen sistem nadzora stalne plovnosti, kar pomeni, da mora pooblaščen izvajalec:
  - a) dokazovati, da ima vzpostavljen sistem nadzora stalne plovnosti, ki ga vzdržuje na način, da lahko izvaja periodične preglede plovnosti in izdaja ter podaljšuje dovoljenja za letenje naprav iz njegovega obsega pooblastil;
  - b) zagotavljati, da je stalna plovnost vsake naprave, katere pregled plovnosti izvaja, taka, da:
    - naprava ostaja v odobreni konfiguraciji,
    - so odobrene vse spremembe na napravi,
    - so vse zahteve in priporočila proizvajalca naprave izpolnjene,
    - je vse predpisano vzdrževanje izvedeno,
    - so bili instrumenti pregledani, preizkušeni in odobreni skladno z zahtevami,
    - je bilo preverjanje v letu naprave izvedeno po odobrenem programu preverjanja v letu,
    - masa in pozicija masnega središča naprave ustrezata zahtevam;

- c) imeti vzpostavljen proces za izvedbo pregleda plovnosti vsake naprave, katere plovnost nadzira, ustrezen zahtevam tega pravilnika;

3. imeti navedene naslednje informacije:

- a) izjavo odgovornega vodje, ki potrjuje, da so priročnik in z njim povezani dokumenti skladni s tem pravilnikom;
- b) splošen opis obsega del glede na pooblastilo;
- c) nazive, imena in funkcije naslednjih oseb, ki se štejejo kot obvezne:
  - odgovorni vodja;
  - tehnični vodja nadzora stalne plovnosti naprav;
  - vodja zagotavljanja nadzora kakovosti;
- d) organizacijsko shemo s prikazom linije odgovornosti;
- e) seznam pooblaščenih oseb za izvajanje pregledov plovnosti naprav in izdajanje oziroma podaljševanje dovoljenj za letenje;
- f) splošni opis kadrovskih potreb pooblaščenega izvajalca glede na obseg del;
- g) postopke, ki opisujejo, kako pooblaščen izvajalec zagotavlja skladnost s tem pravilnikom;
- h) postopek obveščanja agencije o organizacijskih in drugih spremembah pooblaščenega izvajalca;
- i) postopek za odobritev spremembe organizacijskega priročnika pooblaščenega izvajalca;
- j) zapis ali referenco o vsaki napravi, katere pregled plovnosti izvaja pooblaščen izvajalec;
- k) podroben opis sistema ter načel hranjenja zapisov;
- l) splošni opis prostorov na vsakem od naslovov pooblaščenega izvajalca, navedenem v pooblastilu;
- m) postopek dopolnjevanja oziroma spreminjanja organizacijskega priročnika, kot je potrebno, da ohranja njegovo vsebino skladno s stanjem svoje organizacije;

4. imeti vzpostavljen sistem nadzora kakovosti, ki:

- a) po podelitvi pooblastila zagotavlja agenciji izvajanje nadzora v celotni organizaciji pooblaščenega izvajalca, pod vodstvom odgovornega vodje, kot je opredeljeno v organizacijskem priročniku, ter zagotavlja nadzor nad standardi in zahtevami ter dopolnitvami le-teh, kot izhaja iz pooblastila,
- b) dokazuje, da ima vzpostavljen dokumentiran sistem nadzora kakovosti in ga vzdržuje,
- c) zagotavlja skladnost z zahtevami tega pravilnika in ima vodjo sistema nadzora kakovosti, ki spremlja ustreznost in pravilnost postopkov, potrebnih za zagotavljanje plovnosti naprav, spremljanje ustreznosti pa mora vključevati povratno informacijo odgovornemu vodji za izvedbo potrebnih korektivnih ukrepov,

- d) določa, da za izpolnitev zahtev iz prejšnje točke pooblaščen izvajalec določi program notranjih presoj, ki bo sprejemljiv za agencijo,
- e) določa, da ima agencija ob vsakem primernem času dostop do vseh podatkov, poročil in zapisov, neposredno ali posredno povezanih s preverjanjem naprav v letu, plovnosti naprav, motorjev, propelerjev ali delov naprav, in da ima pravico do navzočnosti pri funkcionalnem preverjanju oziroma testiranju v kakršni koli povezavi z vzpostavljanjem plovnosti ali sposobnosti za letenje naprav, motorjev, propelerjev ali sestavnih delov naprav.

(3) Pooblaščen izvajalec mora skleniti škodno zavarovanje za primer odgovornosti.

(4) Prvo dovoljenje za letenje izda pooblaščen izvajalec, pregled plovnosti in podaljšanje dovoljenja za letenje pa osebje pooblaščenega izvajalca.

(5) Pooblaščen izvajalec je za storitve iz tega člena upravičen zaračunati nagrado v skladu z vsakokrat veljavno Tarifo za izvajanje storitev Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije.

(6) Pooblaščen izvajalec je dolžan agencijo obvestiti o izdaji oziroma podalžanju dovoljenja za letenje najkasneje v desetih dneh.

(7) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

28. člen

(osebje pooblaščenega izvajalca)

(1) Osebje pooblaščenega izvajalca, ki izvaja preglede plovnosti in izdaja dovoljenja za letenje, mora izpolnjevati naslednje pogoje, in sicer:

- starost najmanj 21 let,
- opravljen strokovni izpit iz splošnega upravnega postopka,
- dokazilo o seznanitvenem usposabljanju za vsaj en tip naprave, pridobljenem pri proizvajalcih tipov naprav oziroma pri organizacijah, pooblaščenih od proizvajalcev tipa naprave,
- katero koli licenca v skladu z Delom [66 Priloge III Uredbe Komisije \(EU\) št. 1321/2014](#) z dne 26. novembra 2014 o stalni plovnosti zrakoplovov in letalskih izdelkov, delov in naprav ter o potrjevanju organizacij in osebja, ki se ukvarjajo s temi nalogami (UL L št. 362 z dne 17. 12. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z [Uredbo Komisije \(EU\) 2018/1142](#) z dne 14. avgusta 2018 o spremembi [Uredbe \(EU\) št. 1321/2014](#), kar zadeva uvedbo nekaterih kategorij licenc za vzdrževanje zrakoplovov, spremembo postopka sprejema komponent od zunanjih dobaviteljev in spremembo pravic organizacij za usposabljanje za vzdrževanje (UL L št. 207 z dne 16. 8. 2018, str. 2), (v nadaljnjem besedilu: [Uredba 1321/2014/EU](#)), ali

- najmanj srednješolska izobrazba z dokazilom o opravljenih moduli M7a, M9a, M10, M12, M16 in M17a za licenco kategorije A, in modul M11b za ultralahka letala ter modul M12 za ultralahke helikopterje in giroplane, v skladu z Delom 66 [Uredbe 1321/2014/EU](#), ter petletne delovne izkušnje na področju vzdrževanja zrakoplovov ali naprav, ali
- veljavno dovoljenje pilota naprave vsaj pet let in opravljen osnovni tečaj za vzdrževanje vsaj enega tipa motorja naprave ali
- najmanj pet let delovnih izkušenj kot nadzornik gradnje zrakoplovov v proizvodni organizaciji za gradnjo zrakoplovov ali kontrolor gradnje amatersko zgrajenih zrakoplovov.

(2) Pooblaščen izvajalec je dolžan zagotavljati, da njegovo osebje vzdržuje usposobljenost, pri čemer se za vzdrževanje usposobljenosti šteje, da osebje opravi dva pregleda plovnosti na leto ali opravi usposabljanje, ki se nanaša na podaljšanje plovnosti.

(3) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

29. člen

(nadzor nad pooblaščenim izvajalcem)

(1) Nadzor nad delom pooblaščenega izvajalca izvaja agencija.

(2) Če obstajajo dokazi, da pooblaščen izvajalec ne izpolnjuje zahtev iz 27. in 28. člena tega pravilnika, se podajo ugotovitve, ki so opredeljene po naslednjih stopnjah:

- ugotovitev prve stopnje je kakršno koli neskladje z zahtevami, ki zniža varnostni standard in ogrozi letalsko varnost,
- ugotovitev druge stopnje je kakršno koli neskladje z zahtevami, ki ni stopnjevano kot ugotovitev prve stopnje.

(3) Po prejemu obvestila o ugotovitvah:

- pooblaščen izvajalec predlaga načrt korektivnih ukrepov, ki identificira morebitni sistemski vzrok ter vsebuje analizo za namen preprečitve ponovitve. Korektivni ukrepi se v potrditev v dogovorjenem časovnem intervalu predložijo agenciji;
- za ugotovitev prve stopnje lahko agencija predlaga ministru, pristojnemu za infrastrukturo, da prekliče, omeji, v celoti ali delno odvzame pooblastilo do uspešne izvedbe korektivnih ukrepov;
- za ugotovitev druge stopnje agencija določi obdobje za izvedbo korektivnih ukrepov, ki je primerno naravi ugotovitve in za začetek ni daljše od treh mesecev, v primerih, ko glede na naravo ugotovitve in predložitve ustreznega načrta korektivnih ukrepov, pa agencija lahko podaljša rok za izvedbo korektivnih ukrepov;

- v primeru časovno neuspešne izvedbe korektivnih ukrepov, se ugotovitev zviša na ugotovitev prve stopnje in agencija predlaga ministru, pristojnemu za infrastrukturo, sprejem ukrepov iz druge alineje tega odstavka.

(4) Pooblaščen izvajalec je dolžan agencijo predhodno obveščati o spremembi:

- firme pooblaščenega izvajalca,
- sedeža oziroma lokacije pooblaščenega izvajalca,
- dodatne lokacije pooblaščenega izvajalca,
- odgovornega vodje,
- katere koli od obveznih oseb, zahtevanih v organizacijskem priročniku,
- prostorov, postopkov, obsega del in osebja, če bi te spremembe lahko vplivale na pooblastilo pooblaščenega izvajalca.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

30. člen

(predhodna preveritev)

(1) Pooblaščen izvajalec pridobi pooblastilo, če izpolnjuje pogoje iz 27. in 28. člena tega pravilnika, na podlagi predhodno izvedenega postopka presoje izpolnjevanja navedenih pogojev, ki ga izvede agencija.

(2) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

V. OZNAKE NAPRAVE IN OBVESTILA O OMEJITVAH NAPRAVE

31. člen

(registrska oznaka naprave)

Vsaka naprava mora imeti registrsko oznako, določeno v skladu s predpisi, ki urejajo registrske in druge oznake zrakoplovov.

32. člen

(identifikacijska tablica in serijska številka naprave)

(1) Vsaka naprava mora imeti stabilno pritrjeno identifikacijsko tablico velikosti 10 × 5 centimetrov z vsebino, določeno v obrazcu ULN-03, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.

(2) Naprave morajo imeti na trupu in krilu stabilno pritrjeno serijsko številko naprave, naprave z motorjem na motorju tudi serijsko številko motorja ter na propelerju serijsko številko propelerja.

(3) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

33. člen

(obvestilo o uporabi naprave)

Vsaka naprava mora imeti na vidnem mestu pilotovega in sopotnikovega sedeža nameščeno čitljivo obvestilo, napisano z velikimi tiskanimi črkami v slovenskem in angleškem jeziku, iz katerega je razvidno, da naprava ne izpolnjuje zahtev standardov in priporočenih praks Mednarodne organizacije civilnega letalstva za izdajo spričevala o plovnosti zrakoplova. Obvestilo se glasi:

OBVESTILO: ZA TA ZRAKOPLOV NI IZDANO SPRIČEVALO O PLOVNOSTI ZRAKOPLOVA V SKLADU Z MEDNARODNIMI STANDARDI IN PRIPOROČENIMI PRAKSAMI MEDNARODNE ORGANIZACIJE CIVILNEGA LETALSTVA. Z NJIM LETITE NA LASTNO ODGOVORNOST!

NOTICE: THIS AIRCRAFT IS OPERATING WITHOUT A CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS ISSUED ACCORDING TO INTERNATIONAL CIVIL AVIATION ORGANIZATION STANDARDS AND RECOMMENDED PRACTICES. FLY AT YOUR OWN RISK.

VI. MINIMALNA OPREMA NAPRAVE, PILOTA NAPRAVE IN DRUGE OSEBE

34. člen

(oprema naprave)

(1) Naprava z motornim pogonom mora imeti:

1. varnostne pasove, v odvisnosti od vrste naprave,

2. merilnik hitrosti,
3. višinomer,
4. količinomer goriva ali možnost optične kontrole količine goriva oziroma prikazovalnik preostale količine energije v napravi za shranjevanje energije,
5. kompas,
6. reševalni sistem oziroma sistem reševalnega padala oziroma sistem padala za ponovni dvig (v nadaljnjem besedilu: reševalni sistem), če ga je proizvajalec naprave predvidel za ta tip naprave.

(2) Ultralahko jadralno letalo mora imeti opremo, navedeno iz 1., 2. in 3. točke prejšnjega odstavka.

(3) Odpenjanje varnostnih pasov mora biti možno z enim namernim gibom.

(4) Naprava z motornim pogonom, ki se uporablja v kontroliranem zračnem prostoru mora imeti tudi radijsko postajo in radarski odzivnik ter drugo predpisano opremo in naprave, ki se zahtevajo za določen zračni prostor.

(5) Naprava, s katero se opravlja usposabljanje za pilota naprave, mora imeti tudi reševalni sistem, razen giroplana, helikopterja in naprave do 120 kg, za katere se reševalni sistem ne zahteva.

35. člen

(oprema pilota naprave in druge osebe)

(1) Na napravi z odprto kabino je obvezna uporaba zaščitne čelade in zaščitnih očal, če čelada nima vizirja. Za letenje z napravo nad jezeri in morjem je v skladu s pravili letenja obvezna uporaba rešilnega jopiča. Na napravi je obvezna uporaba reševalnega padala, če je zahtevana po priročniku o letenju in vzdrževanju naprave.

(2) Pilot naprave ne sme dovoliti, da na isti napravi hkrati z njim leti oseba, ki nima predpisane opreme.

(3) Testni pilot mora imeti reševalno padalo med letenjem v okviru preizkušanja novega tipa naprave, razen giroplana, če naprava ni opremljena z reševalnim sistemom.

VII. USPOSABLJANJE, IZPITI, DOVOLJENJA IN POOBLASTILA PILOTOV NAPRAV

36. člen

(pogoji za usposabljanje)

(1) Oseba, ki se usposablja za pilota naprave, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ni mlajša od 16 let;
2. da glede zdravstvenih pogojev pred prvim samostojnim letom izpolnjuje pogoje, ki so določeni s predpisi o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora izpolnjevati voznik motornega vozila kategorije B, kar izkaže z zdravniškim spričevalom o opravljenem zdravstvenem pregledu kandidata za voznika oziroma voznika, ki ni starejše od treh mesecev oziroma je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala za licenco LAPL ali višje, izdanega v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#);
3. da je pred praktičnim usposabljanjem za pilota naprave uspešno končala ustrezne vsebine teoretičnega usposabljanja po potrjenem programu usposabljanja pilotov za določeno vrsto naprave;
4. da je vpisana v register učencev pri organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli, pri kateri se usposablja;
5. da vlogi za začetek usposabljanja priloži pisno soglasje staršev ali skrbnika, če je mlajša od 18 let.

(2) Usposabljanje za pilota naprave se sme izvajati le po priročniku za usposabljanje, ki ga potrdi agencija. Priročnik za usposabljanje mora izpolnjevati najmanj zahteve programov usposabljanja za določeno vrsto naprave, ki ga odobri minister, pristojen za infrastrukturo. Za program usposabljanja se smiselno uporabljajo zahteve, ki veljajo za programe usposabljanja za licenco zasebnega oziroma športnega pilota letala, če s tem pravilnikom ni določeno drugače.

(3) Usposabljanje pilotov naprav lahko opravlja organizacija, ki ji agencija na podlagi izpolnjevanja pogojev izda Dovoljenje za delo letalske šole, in sicer za pridobitev dovoljenj vrst naprav ter pooblastil, navedenih na tem dovoljenju.

(4) Praktično usposabljanje pilotov naprav se lahko izvaja na vzletiščih z vzletno-pristajalno stezo predpisane dolžine in na letališčih.

37. člen

(prijava na izpit)

(1) Kdor želi opravljati teoretični izpit za pilota naprave, mora vlogi za prijavo na izpit priložiti izjavo registrirane letalske šole, da je kandidat izpolnil določen program teoretičnega usposabljanja.

(2) Po uspešno opravljenem teoretičnem izpitu mora kandidat pristopiti k praktičnemu izpitu najkasneje v 24 mesecih, sicer mora ponovno opraviti teoretični izpit.

(3) Kdor želi opravljati praktični izpit za pilota naprave, mora vlogi za prijavo priložiti:

- dokazilo o naletu na vrsti naprave, kot je predpisano s programom usposabljanja in
- izjavo učitelja letenja z napravo, da je kandidat usposobljen za izpit.

(4) Praktični izpit za pilota naprave lahko opravlja oseba, ki je dopolnila 17 let.

38. člen

(izpit in dovoljenje pilota naprave)

(1) Izpit se opravlja pred izpitno komisijo. Izpit za pridobitev dovoljenja pilota naprave sestavljata teoretični in praktični del v skladu s programom usposabljanja za določeno vrsto naprave. Izpitno komisijo imenuje agencija.

(2) Teoretični del izpita obsega:

1. osnove aerodinamike in mehanike letenja (teorijo letenja),
2. letalsko meteorologijo,
3. konstrukcije in materiale,
4. pogonsko skupino (motor),
5. letalsko navigacijo,
6. postopke v sili,
7. radiofonijo in VFR-frazeologijo,
8. letalske instrumente,
9. letalske predpise,
10. uporabo naprave,
11. uporabo vzletišč in letališč in
12. letalsko medicino.

(3) Po uspešno opravljenem teoretičnem delu izpita kandidat pristopi k praktičnem delu izpita. Izpitni let se opravi po programu usposabljanja pilotov naprave, ki je določen za vsako vrsto naprave v skladu z drugim odstavkom 36. člena tega pravilnika.

(4) Pilotu naprave z dovoljenjem za določeno vrsto naprave, ki želi pridobiti dovoljenje pilota naprave za drugo vrsto naprave, opravi zahtevano teoretično in praktično usposabljanje za pridobitev dovoljenja med vrstami naprav v skladu z drugim odstavkom 36. člena tega pravilnika.

(5) Kandidat za pilota naprave, ki je imetnik licence pilota jadralnega letala (LAPL(S) oziroma SPL), licence zasebnega oziroma športnega pilota (LAPL oziroma PPL), licence poklicnega pilota (CPL) ali licence prometnega pilota (ATPL), opravi teoretično in praktično usposabljanje za pridobitev dovoljenja pilota naprave na podlagi drugih letalskih licenc v skladu z drugim odstavkom 36. člena tega pravilnika, razen imetnikov licence pilota jadralnega letala, ki se jim praktično usposabljanje za pilota ULN jadralne naprave prizna v celoti.

(6) Po uspešno opravljenem izpitu izda agencija dovoljenje pilota naprave.

(7) (črtan).

39. člen

(pilot naprave)

(1) Z napravo lahko upravlja oseba, ki ima veljavno dovoljenje pilota naprave za to vrsto naprave, izpolnjuje predpisane zdravstvene zahteve in ima tip naprave, ki ga lahko upravlja, vpisan v knjižico letenja.

(2) Pod nadzorom učitelja letenja z napravo lahko z napravo upravlja tudi oseba, ki se usposablja za pridobitev dovoljenja pilota naprave, v skladu s 36. členom tega pravilnika.

(3) Preverjanje sposobnosti pilota naprave za upravljanje tipa naprave v okviru posamezne vrste naprave, katerega kandidat še nima vpisanega v knjižico letenja, opravi učitelj letenja z napravo s preverjanjem v letu in ugotovljeno sposobnost vpiše v knjižico letenja.

(4) Pilot naprave mora glede zdravstvenih zahtev izpolnjevati pogoje, ki jih mora izpolnjevati voznik motornega vozila kategorije B, kar izkaže z zdravniškim spričevalom o opravljenem zdravstvenem pregledu voznika oziroma je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala za licenco LAPL ali višje, izdanega v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#). Zdravniško spričevalo o opravljenem zdravstvenem pregledu voznika motornega vozila kategorije B velja 48 mesecev od datuma izdaje.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naprave do 120 kg.

39.a člen

(izjava za letenje na napravah do 120 kg)

(1) Napravo do 120 kg, ki je motorno letalo, upravlja oseba, ki ima ali je imela:

- licenco, izdano v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#), za letalo, ali dovoljenje pilota naprave za motorno letalo in
- najmanj 100 ur samostojnega letenja, pridobljenega na podlagi licence ali dovoljenja iz prejšnje alineje.

(2) Pilot, ki namerava upravljati napravo iz prejšnjega odstavka, pred začetkom letenja agenciji poda izjavo, ki vsebuje osebne podatke pilota, podatke o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka, podatke o zdravstveni sposobnosti in o letenju na lastno odgovornost.

(3) Po prejemu izjave iz prejšnjega odstavka agencija izda potrdilo o prejemu izjave v desetih delovnih dneh od prejema popolne izjave. Pilot začne upravljati napravo do 120 kg, ko prejme potrdilo o prejemu izjave.

(4) Pilot mora imeti izjavo za letenje na napravah do 120 kg in potrdilo o prejemu iz prejšnjega odstavka na krovu zrakoplova. Izjava in potrdilo veljata samo za letenje v Republiki Sloveniji.

(5) Obliko in podrobno vsebino izjave določi agencija in jo objavi na svoji spletni strani.

(6) Nalet, pridobljen na napravah do 120 kg, se ne šteje za pridobitev, podaljšanje ali obnovo licenc, izdanih v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#), ali dovoljenja pilota naprave

(7) Pilot naprave do 120 kg mora voditi operativni dnevnik zrakoplova.

40. člen

(učitelj letenja z napravo)

(1) Usposabljanje in preverjanje strokovne usposobljenosti učencev za pilote naprav lahko v skladu s tretjim odstavkom 36. člena tega pravilnika opravlja učitelj letenja z napravo, ki:

1. ima najmanj 200 ur letenja na ultralahkih letalnih napravah, od tega najmanj 30 ur na vrsti naprave, za katero bo usposabljal,
2. opravi najmanj 18 ur methodskega letenja na vrsti naprave v sklopu tečaja učitelja letenja z napravo, ki ga organizira letalska šola po priložniku za usposabljanje, ki ga potrdi agencija,
3. ima opravljen izpit za učitelja letenja z napravo določene vrste naprave, in
4. ima v veljavno dovoljenje pilota naprave vpisano pooblastilo učitelja letenja z napravo za ustrezno vrsto naprave.

(2) Učitelj letenja z napravo, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka za določeno vrsto naprave, mora za izvajanje usposabljanja na drugi vrsti naprave:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota za ustrezno vrsto naprave,
2. na tej vrsti naprave po pridobitvi njenega vpisa v dovoljenje pilota opraviti najmanj 30 ur letenja, od tega najmanj 10 ur methodskega letenja na vrsti naprave, po vsebinah iz tečaja za pridobitev pooblastila učitelja letenja, ki ga organizira letalska šola,
3. opraviti izpit za učitelja letenja določene vrste naprave in v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila.

(3) Privilegiji učitelja letenja z napravo so omejeni na izvajanje usposabljanja za letenje pod nadzorom učitelja letenja z napravo za isto vrsto naprave, ki ga za to imenuje organizacija za šolanje letenja ali druga registrirana letalska šola, v primerih izdaje dovoljenja za ustrezno vrsto naprave in za izdajo ustreznih pooblastil. Privilegiji učitelja letenja z napravo so omejeni dokler učitelj letenja z napravo pod mentorstvom drugega učitelja letenja ne opravi najmanj 25 ur usposabljanja, kar dokazuje s podpisi mentorja v svoji knjižici letenja.

(4) Učitelj letenja z napravo med izvajanjem usposabljanja pod nadzorom v skladu s prejšnjim odstavkom nima privilegija, da pilote pripravnike pooblasti za opravljanje prvih samostojnih letov in prvih samostojnih preletov.

(5) Kandidat za pridobitev pooblastila učitelja letenja na vrsti naprave, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja brez vpisane omejitve v skladu z FCL.910.FI Dela FCL [Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU](#) ali SFCL.350 Dela SFCL [Priloge III Izvedbene uredbe Komisije \(EU\) 2018/1976](#) z dne 14. decembra 2018 o podrobnih pravilih za operacije z jadralnimi letali v skladu z [Uredbo \(EU\) 2018/1139](#) Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 326 z dne 20. 12. 2018, str. 64), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/358 z dne 4. marca 2020 o spremembi Izvedbene [uredbe \(EU\) 2018/1976](#) glede licenc pilota jadralnega letala (UL L št. 67 z dne 5. 3. 2020, str. 57); (v nadaljnjem besedilu: [Uredba 2018/1976/EU](#)), za istovrstno kategorijo zrakoplova, mora:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota vrste naprave, na kateri bo usposabljal,
2. opraviti najmanj 5 ur methodskega letenja na vrsti naprave, za katero bo usposabljal in
3. v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila. Pri tem se kandidatu prizna izpolnjevanje pogojev iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Kandidat za učitelja letenja na vrsti naprave, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja, izdanega v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#) ali [Uredbo 2018/1976/EU](#) za drugo kategorijo zrakoplova, mora:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota vrste naprave, za katero bo usposabljal,
2. na tej vrsti naprave po pridobitvi dovoljenja pilota naprave opraviti najmanj 30 ur letenja, od tega najmanj 10 ur methodskega letenja na vrsti naprave po vsebinah iz tečaja za pridobitev pooblastila učitelja letenja z napravo, ki ga organizira letalska šola,
3. opraviti izpit za učitelja letenja določene vrste naprave in

4. v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila.

(7) Kandidatu za pridobitev pooblastila učitelja letenja določene vrste naprave, ki je imetnik licence, pridobljene v skladu z [Uredbo 1178/2011/EU](#) ali [Uredbo 2018/1976/EU](#) se na podlagi samostojnega naleta na istovrstni kategoriji zrakoplova prizna do 150 ur zahtevanega letenja iz 1. točke prvega odstavka tega člena ali do 100 ur zahtevanega letenja na podlagi samostojnega naleta na drugi kategoriji zrakoplova.

(8) Učitelj letenja z napravo mora za izvajanje privilegijev iz dovoljenja izpolnjevati pogoje iz 47. člena tega pravilnika.

(9) Veljavnost pooblastila učitelja letenja z napravo je 3 leta.

41. člen

(izpit za učitelja letenja z napravo)

(1) Kdor želi opravljati izpit za pridobitev pooblastila za učitelja letenja z napravo za določeno vrsto naprave, mora za opravljanje izpita predložiti dokazila o izpolnjevanju ustreznih pogojev iz prejšnjega člena in izjavo učitelja letenja z napravo, da je kandidat usposobljen za izpit.

(2) Tečaj usposabljanja je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela, ki se opravi v organizaciji za šolanje letenja ali v drugi registrirani letalski šoli in je oblikovan tako, da se kandidat usposobi za izvajanje teh veščin:

1. priprava virov,
2. ustvarjanje ugodnega okolja za učenje,
3. predstavitev znanja,
4. obvladovanje nevarnosti in napak,
5. obvladovanje časa pri doseganju ciljev usposabljanja,
6. olajšanje učenja,
7. ocenjevanje uspešnosti kandidata,
8. spremljanje in pregled napredka kandidata,
9. ocenjevanje usposabljanja,
10. poročanje o rezultatih.

(3) Teoretični del usposabljanja vsebuje:

– 25 ur poučevanja in učenja in

– 30 ur teoretičnega usposabljanja iz predmetov, ki so predpisani za pridobitev dovoljenja za ustrezno vrsto naprave, vključno s preskusi napredka.

(4) Izpit za učitelja za posamezno vrsto naprave se opravi pred komisijo, ki jo imenuje agencija. Izpit sestavljata teoretični in praktični del v skladu s programom usposabljanja za določeno vrsto naprave, in sicer:

- teoretični izpit vsebuje predavanje v trajanju najmanj 45 minut iz predmeta ali teme za ustrezno vrsto naprave, med katerim komisija preveri teoretično znanje kandidata, o temi predavanja komisija vnaprej obvesti kandidata;
- praktični del, razen za jadralna letala, traja najmanj 45 minut letenja s komisijo, med katerim kandidat prikaže veščine učitelja letenja po programu usposabljanja za vrsto naprave.

(5) Izpit za učitelja letenja z napravo lahko opravlja oseba, ki je dopolnila 18 let.

41.a člen

(podaljšanje in obnova pooblastila učitelja letenja z napravo)

(1) Imetnik pooblastila za učitelja letenja z napravo za njegovo podaljšanje opravi:

1. 25 ur usposabljanja za letenje na ustrezni vrsti letalne naprave med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja z napravo ali praktični del izpita za učitelja letenja z napravo in
2. osvežitveni seminar za učitelje letenja z napravo v organizaciji za šolanje ali drugi registrirani letalski šoli letenja med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja z napravo, ki ga predhodno potrdi agencija ali osvežitveni seminar za imetnike potrdila inštruktorja letenja v skladu z Delom FCL [Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU](#) ali Delom SFCL [Priloge III Uredbe 2018/1976/EU](#).

(2) Učitelju letenja z napravo, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja brez vpisane omejitve v skladu z Delom FCL [Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU](#), se prizna 15 ur inštruktorskega naleta iz 1. točke prejšnjega odstavka, če je nalet pridobljen v času veljavnosti pooblastila učitelja letenja z napravo in na ustrezni vrsti zrakoplova.

(3) Učitelju letenja z napravo, ki je imetnik pooblastila učitelja letenja z napravo na določeni vrsti naprave, se prizna 10 ur učiteljskega naleta iz 1. točke prvega odstavka tega za drugo vrsto naprave, če je nalet pridobljen v času veljavnosti pooblastila učitelja letenja z napravo.

(4) Če pooblastilo učitelja letenja z napravo poteče, se kandidat v dvanajstih mesecih po poteku veljavnosti pooblastila učitelja letenja z napravo in pred obnovo:

1. udeleži osvežitvenega seminarja za učitelje letenja z napravo v organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja z

napravo, ki ga predhodno potrdi agencija ali se udeleži osvežitvenega seminarja za imetnike potrdila inštruktorja letenja v skladu z Delom FCL [Priloge I Uredbe EU št. 1178 /2011/EU](#) ali Delom SFCL [Priloge III Uredbe 2018/1976/EU](#) in

2. uspešno opravi praktični del izpita za učitelja letenja z napravo.

(5) Vsak nalet, pridobljen v vlogi učitelja letenja z napravo kot člana izpitne komisije, se šteje kot nalet učitelja letenja z napravo.

42. člen

(testni pilot naprave)

(1) Testiranje in preizkušanje novih vrst in tipov naprav iz 17. člena tega pravilnika lahko opravlja testni pilot naprave, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je star najmanj 21 let,
2. ima najmanj 300 ur samostojnega letenja, od tega najmanj 150 ur na vrsti naprave, ki naj bi jo preizkušal, preostali potrebni nalet pa kot vodja posadke katerega koli drugega zrakoplova,
3. je uspešno opravil izpit za testnega pilota naprave in
4. ima v veljavnem dovoljenju pilota naprave vpisano ustrezno pooblastilo.

(2) Kandidat, ki želi opravljati izpit za pridobitev pooblastila testnega pilota naprave, mora vlogi za opravljanje izpita priložiti:

1. dokazilo o naletu na vrsti naprave, kot je predpisano s programom usposabljanja,
2. izjavo organizacije za šolanje letenja ali druge registrirane letalske šole, da je opravil določen program usposabljanja,
3. izjavo učitelja letenja z napravo, da je kandidat usposobljen za izpit in
4. dokazilo, da je za opravljanje izpita zagotovljena naprava.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se ob izpolnjevanju pogojev iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena, v veljavno dovoljenje pilota naprave lahko vpiše pooblastilo testnega pilota naprave osebi, ki lahko izvaja preizkušanje v letenju po predpisu, ki ureja zrakoplove za raziskovalne, eksperimentalne ali znanstvene namene ali osebi, ki je diplomirala na eni od mednarodno priznanih šol za eksperimentalne testne pilote, ki so na seznamu, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.

43. člen

(izpit za testnega pilota naprave)

(1) Izpit za testnega pilota naprave sestavljata teoretični in praktični del, in sicer v skladu s programom usposabljanja za določeno vrsto naprave. Izpit za testnega pilota naprave se opravi pred komisijo, ki jo imenuje agencija, v katero se najmanj en član imenuje s seznama pilotov za preizkušanje eksperimentalnih zrakoplovov v letenju največje vzletne mase do vključno 2.000 kg, po predpisu, ki ureja zrakoplove za raziskovalne, eksperimentalne ali znanstvene namene.

(2) Teoretični del izpita obsega:

1. aerodinamiko in mehaniko letenja (teorijo letenja),
2. materiale in konstrukcijo naprave,
3. meritve, metode in postopke preizkušanja in
4. postopke v sili.

(3) Praktični del izpita obsega serijo izpitnih letov, ki se opravijo po potrjenem programu usposabljanja za testnega pilota naprave, ki morajo vsebovati vse elemente preizkušanja naprave pred izdajo atesta tipa naprave.

44. člen

(pooblastilo za letenje v kontroliranem zračnem prostoru)

(1) Za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru mora kandidat v letalski šoli opraviti teoretično in praktično usposabljanje po potrjenem priročniku za usposabljanje ter opraviti teoretični in praktični izpit.

(2) Teoretični del izpita pilota naprave za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru obsega:

1. letalsko navigacijo z osnovami radionavigacije,
2. pravila letenja v kontroliranem zračnem prostoru,
3. postopke v sili v kontroliranem zračnem prostoru in
4. angleško oziroma slovensko letalsko frazeologijo.

(3) Praktični del izpita pilota naprave za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru obsega izpitne lete, ki se opravijo po odobrenem programu usposabljanja pilotov naprave za pridobitev pooblastila za letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru. Izpitni leti morajo vsebovati najmanj:

1. dva vzleta in dva pristanka na letališču, na katerem se izvajajo službe zračnega prometa,

2. eno okoliščino, ki zahteva uporabo postopka v sili, in
3. dva vstopa in izstopa iz kontroliranega zračnega prostora.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena imetnik veljavne licence zasebnega oziroma športnega pilota, licence poklicnega pilota in licence prometnega pilota izpolnjuje pogoje za letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru, če je usposobljen za letenje na tipu naprave.

45. člen

(pooblastilo za vleko jadralnih letal in vleko oglasnih trakov)

(1) Imetniku dovoljenja pilota naprave se na njegovo zahtevo izda pooblastilo za vleko jadralnih letal in vleko oglasnih trakov, če ima 50 ur samostojnega naleta po pridobitvi dovoljenja pilota naprave in uspešno opravi teoretični in praktični del usposabljanja.

(2) Teoretični in praktični del usposabljanja pilota naprave se izvaja v organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli v skladu s priročnikom za usposabljanje, ki ga potrdi agencija.

(3) Pooblastilo za vleko jadralnih letal ali vleko oglasnih trakov se imetniku dovoljenja pilota naprave na njegovo zahtevo vpiše v dovoljenje pilota naprave na podlagi opravljenega teoretičnega in praktičnega usposabljanja ali na podlagi veljavnega pooblastila za vleko jadralnih letal ali vleko oglasnih trakov, vpisanega v licenco, pridobljeno na podlagi [Uredbe 1178/2011/EU](#).

46. člen

(pooblastila za dela v zraku)

(1) Prosilec za izdajo posebnega dovoljenja mora za izvajanje dela v zraku vlogi priložiti operativni priročnik, ki mora vsebovati:

1. splošen opis obsega del v zraku;
2. odgovorne osebe;
3. operativno osebje in usposabljanje:
  - pogoje za izvajalce usposabljanja,
  - vhodne pogoje za operativno osebje,
  - začetno in periodično usposabljanje operativnega osebja;

4. standardne postopke pri izvajanju del v zraku na podlagi analize tveganja;
5. opremo naprave;
6. poročanje, standardne obrazce.

(2) Pilot naprave opravlja dela v zraku, ko ima:

1. najmanj 200 ur letenja na določeni vrsti naprave, vključno z naletom, pridobljenim z drugimi licencami,
2. najmanj 10 ur letenja na tipu naprave,
3. izpolnjene zdravstvene zahteve v skladu s četrtem odstavkom 5.a člena tega pravilnika in
4. izvedeno usposabljanje opredeljeno v operativnem priročniku, ki vsebuje:
  - poznavanje zmogljivosti in omejitev določene vrste naprave,
  - dela v zraku in njihove značilnosti,
  - poznavanje tveganj, ki jih predstavlja specifično delo v zraku,
  - opremo, potrebno za dela v zraku,
  - letalsko meteorologijo v območju izvajanja del v zraku, če je specifična, in
  - najmanj štiri demonstracijske lete za posamezne vrste del v zraku.

47. člen

(izdaja in veljavnost dovoljenj pilotov naprave)

(1) Na zahtevo osebe, ki je opravila izpit za pilota naprave oziroma izpit za učitelja letenja z napravo, agencija izda dovoljenje pilota naprave oziroma vpiše posebno pooblastilo učitelja letenja z napravo v dovoljenje pilota naprave. Glede opravljanja izpitov, postopka in načina izdaje dovoljenja pilota naprave in vpisa pooblastil se smiselno uporabljajo predpisi o licenciranju letalskega osebja – pilotov letal, če niso v nasprotju s tem pravilnikom.

(2) Dovoljenje pilota naprave vsebuje naslednje podatke: država izdaje dovoljenja, številka dovoljenja, priimek in ime imetnika, datum in kraj rojstva, naslov imetnika, državljanstvo, podpis imetnika, pristojni organ izdaje, podpis uradne osebe agencije, pečat ali žig agencije, naziv dovoljenja, datum prve izdaje in koda države, veljavnost, privilegiji za radiotelefonijo, opombe, vrsta naprave in pooblastila ter veljavnost dovoljenja.

(3) Imetniki dovoljenja pilota naprave lahko izvajajo privilegije iz svojega dovoljenja, če so v zadnjih 24 mesecih kot piloti na posamezni vrsti naprave opravili:

1. najmanj 12 ur letenja, vključno z 12 vzletmi in pristanki kot vodja zrakoplova ali z učiteljem ali samostojno pod nadzorom učitelja, in

2. vsaj en kontrolni let v obdobju zadnjih 24 mesecev z učiteljem letenja z napravo v trajanju vsaj 45 minut.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, mora imetnik dovoljenja pilota naprave, ki ima privilegij za več vrst naprav, za izpolnjevanje 1. točke prejšnjega odstavka, opraviti najmanj 4 ure naleta na posamezni vrsti naprave.

(5) Imetniki dovoljenja naprave, ki ne izpolnjujejo zahtev iz tretjega odstavka tega člena, opravijo:

1. manjkajoče število ur naleta glede na 1. točko tretjega odstavka tega člena z učiteljem letenja z napravo ali pod njegovim nadzorom in kontrolni let z učiteljem letenja z napravo v trajanju vsaj 45 minut ali
2. praktični del izpita s članom izpitne komisije, ki ga za to pooblasti agencija.

(6) Imetnik dovoljenja pilota naprave, ki ima privilegij za več vrst naprav, mora imetniku dovoljenja pilota naprave, ki je hkrati imetnik licence, izdane v skladu z Delom FCL [Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU](#), priznati 8 ur naleta iz 1. točke tretjega odstavka tega člena, če je nalet pridobljen na ustrezni vrsti zrakoplova.

48. člen

(knjižica letenja)

Pilot naprave in kandidat za pilota naprave vpisuje svoje letenje na posamezni vrsti naprave v knjižico letenja, ki jo izda agencija. Kandidatu za pilota naprave mora vpisani nalet potrditi učitelj letenja z napravo.

49. člen

(sodelovanje na letalskih prireditvah)

Pilot naprave, ki ima veljavno dovoljenje pilota naprave, lahko sodeluje na letalskih prireditvah in tekmovanjih, če ima skupni samostojni nalet z vrsto naprave, s katero sodeluje na letalski prireditvi oziroma tekmovanju, večji od 100 ur.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

50. člen

(prehodni določbi)

(1) Postopki za podaljšanje oziroma obnovo dovoljenja iz 47. člena tega pravilnika, začeti pred uveljavitvijo tega pravilnika, se končajo po dosedanjih predpisih.

(2) Imetniki dovoljenja pilota naprave pridobijo zdravniško spričevalo iz 2. točke prvega odstavka 36. člena tega pravilnika ob podaljšanju dovoljenja pilota naprave.

51. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 107/08).

52. člen

(začetek uporabe)

Ne glede na 53. člen tega pravilnika se slovenska frazeologija iz 4. točke drugega odstavka 44. člena tega pravilnika začne uporabljati 1. januarja 2017.

53. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

[Obrazec ULN-01](#)

[Obrazec ULN-02](#)

[Obrazec ULN-03](#)

Obrazec ULN-04 (**črtan**)

[Seznam mednarodno priznanih šol za eksperimentalne testne pilote](#)